

TARPTAUTINIŲ REIKALŲ IR EKSPORTO SKATINIMO SKYRIAUS PATARĖJA
GRETA KARALIŪTĖ

KOMANDIRUOTĖS ATASKAITA

2022-06-17

Vilnius

1. Komandiruotės tikslas: dalyvauti Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) ministrų konferencijoje (MC12) dėl klausimų, susijusių su žemės ūkiu.

2. Komandiruotės data: 2022 m. birželio 12-15 d.

3. Komandiruotės vieta: Ženeva, Šveicarija

4. Atlikto darbo (komandiruotėje) rezultatai:

2021 m. lapkričio 30 d. – gruodžio 3 d. turėjusi vykti PPO MC12 dėl pandemijos buvo atšaukta, ir nukelta į 2022 m. birželio 12-15 d. MC yra aukščiausias PPO sprendimų priėmimo organas.

Vienas pagrindinių klausimų konferencijoje, be kitų su prekyba susijusių klausimų, buvo žemės ūkio derybos, kurios apima platų klausimų spektrą: vidaus paramą žemės ūkio sektoriui, rinkų prieigą ir eksporto konkurenciją, maisto eksporto apribojimus ir draudimus, medvilnę, valstybės atsargas aprūpinimo maistu tikslams, specialius apsaugos mechanizmus.

Rusijos karo Ukrainoje kontekste, *food security* klausimas taip pat buvo vienas pagrindinių konferencijoje. Kartu su siūlymu netaikyti eksporto apribojimų JT Pasaulio maisto programos (WFP) pirkimams, kai kurios šalys kėlė klausimą dėl dalijimosi rezervinėmis maisto atsargomis galimybės (PSH). Buvo pateiktos 3 ministrų deklaracijos (*Draft ministerial decision on world food programme food purchases exemption from export prohibitions or restrictions (WFP)*, *Draft ministerial declaration on trade and food security*, *Draft ministerial decision on agriculture*).

Birželio 12 d. vyko PPO MC12 atidarymo sesija „Challenges facing the Multilateral trading System“. Ukrainos pasisakymas buvo palydėtas plojimais, o pasisakant Rusijai dalis diplomatų paliko salę. Savo pasisakymuose Rusijos agresiją prieš Ukrainą aiškiai įvardino ir pasmerkė ES ir *like minded* šalys. Absoliuti dauguma pasisakiusių šalių kaip prioritetą minėjo PPO reformą, ypač akcentuodamos ginčų sprendimo mechanizmo funkcionavimo atstatymą. Taip pat šalių pasisakymuose tarp prioritetų dominavo *food security* ir kiti žemės ūkio klausimai, žuvininkystės derybų užbaigimas bei atsakas pandemijai. Lietuva savo kalboje taip pat pasmerkė Rusijos agresiją, akcentavo apsirūpinimo maistu, PPO reformos svarbą, poreikį imtis priemonių prieš ne rinkos ekonomikas.

Birželio 13 d. sesijoje dėl ministrų deklaracijų dėl *Trade and Food Security* ir *World Food Programme Food Purchases exemption from export prohibitions and restrictions*, dauguma valstybių buvo lanksčios ir pritarė abiem tekstams, įskaitant ir Tanzaniją, kuri iš pradžių blokavo WFP tekstą. Su tomis valstybėmis, kurios nepritarė, t. y. Indija, buvo konsultuojamasi siekiant konsensuso. Indija kalbėjo, kad WFP demonstruoja nesugebėjimą padėti ištikus humanitarinėms krizėms ir kad visiškai nepadedą užtikrinti apsirūpinimo maistu. ES išreiškė palaikymą Ukrainai ir labai griežtai pasmerkė Rusiją, apkaltindama ją sukėlus maisto krizę. Paminėjo, kad sankcijos Rusijai neturi jokio poveikio prekybai žemės ūkio produktais. ES imasi lyderystės siekiant svarbių rezultatų dėl apsirūpinimo maistu užtikrinimo, įskaitant sprendimą netaikyti eksporto ribojimų produktams, perkamiems Pasaulio maisto programai. Ukraina, Kanada, Jungtinė Karalystė, P. Korėja savo pasisakymuose irgi pasmerkė Rusiją (JAV savo pasisakyme nieko nepaminėjo apie Rusiją). Rusija reaguodama į pasisakymus apie ją, pasakė, kad sankcijos prieš Rusiją, pandemija ir ekonominis nestabilumas sukėlė maisto krizę.

Birželio 14 d. vyko sesija dėl žemės ūkio darbo programos (*Draft ministerial decision on agriculture*). Visų valstybių pozicijos labai skirtingos. JAV prieš pat sesiją buvo išplatinusi pakoreguotą tekstą, kuriuo siekė sustiprinti deklaracijos įsipareigojimus ir padaryti tekstą ambicingesnį. Kai kurios valstybės pritarė ir sutiko, kad dabartinis tekstas yra geras pagrindas tolesnėms deryboms iki tryliktosios ministrų konferencijos (MC13). Sesijoje dėl žemės ūkio klausimų Indija kritikavo visus dokumentus (ne tik žemės ūkio darbo programą, bet ir deklaraciją dėl maisto saugumo, iš kurios pareikalavo išbraukti Ukrainos prašymu pridėtą nuorodą į grūdus, ir WFP pirkimų sprendimą). Dėl to susidarė labai konfrontacinė situacija ir diskusijos žlugo. WFP pirkimų klausimu Indija nori bent išimties dėl PSH atsargų pardavimų kitoms vyriausybėms. Esmė, kad Indija sprendimo dėl PSH norėjo MC12 metu, tačiau dauguma narių pritarė, kad derybos dėl šio klausimo dar turi tęstis.

Birželio 15 d. turėjusi pasibaigti MC12, PPO generalinės direktorės siūlymu buvo pratęsta, matant, kad nepavyksta pasiekti susitarimų ir pažangos sprendžiant derybinius klausimus. Oficialiai konferencija baigėsi birželio 17 d. *Food security* klausimas atskirtas nuo žemės ūkio klausimų, suderinta ministrų deklaracija šiuo klausimu, taip pat priimtas ministrų sprendimas dėl eksporto ribojimų netaikymo JT Pasaulio maisto programai (WFP). Dėl žemės ūkio klausimų programos susitarta nebuvo, šiuo klausimu bus dirbama toliau PPO Žemės ūkio komitetuose.

Svarstoma, kad kita PPO ministrų konferencija (MC13) turėtų vykti 2023 m. kovo mėnesį. Žemės ūkio klausimams būtų skiriama daugiausia dėmesio. Gauti Kamerūno ir JAE pasiūlymai kitais metais būti MC13 šeimininkais.

Greta Karaliūtė

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Gedimino pr. 19, LT-01103 Vilnius, Lietuva (2022-08-22 11:17:06)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	G. Karaliūtės komandiruotės į Šveicariją birželio 12-15 d. ataskaita
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-06-17 Nr. 3PR-32
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Greta Karaliūtė, Vyriausioji specialistė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-06-17 14:53:10 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-XL
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-06-17 14:54:04 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM, 2.5.4.97=#1609313838373738333135, LT
Sertifikato galiojimo laikas	2021-10-05 11:31:59–2024-10-04 11:31:59
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerija, -
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-06-17 15:01:25 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246, RCSC, LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-08-01 12:49:41–2022-07-31 12:49:41
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant CN=Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, O=Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija j.k.188675190, L=Vilnius, S=Lithuania, C=LT sertifikata, sertifikatas galioja 2019-08-01 12:49:41–2022-07-31 12:49:41
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	-
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DocLogix v12.8.7.0
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Dokumentas neatitinka specifikacijos keliamų reikalavimų (2022-08-22 11:17:06)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2022-08-22 11:17:06 atspausdino Vitalija Adomaitienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-